

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 18.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 3. mai 1932.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsum, brævasvarstodum og skrivstovuni. Telf. 143.

6. árg.

Hvussu verður næstu ferð?

Sum væntligt var, vóru skipini heldur sein út í vár — og summi eru av ymskum völdum ikki útfarin enn.

Hóast seint var útfarið, so hevur tað eydnast væl við veiðuni, ja, sjáldsama væl. Ti, nóg skip hava verið einuferð heima við veiðu, og summi eru heim afturkomin aðru ferð, so klagast um sjálfan fiskiskapin kann tað ikki. Óðrvisi eru prívíður-skiftini, og tey eru syndarlig, enn sum áður. Skilamenn vilja halda, at fiskaprisurin ikki verður betur í bræði, tí fyrst má hin tilverkaða nógðin minna, og so er at ansa eftir, at ikki óvnógur fiskur kemur á markaðin isenn, og seinast men ikki minst má eftirspurningur verða eftir fiski, istaðinfyri útbjóðini í hóptali um eitt sinn.

So stalt eru ikki góð líkindi til, at prísirnir batnað og menn fáa lítalon fyri sítt strævna arbeiði í fiskivinnuni, bæði teir, ið flóta á skipunum, og teir, ið gera tey út.

Men hættisligast av øllum man tó hin vælgrundaði óttin vera fyri, hvussu tað man fara at gangast næstu ferð, t. v. s. táð Sudurlandstúrin ella túrnir eru at enda og farast skal á Fýsturlandi ella til Grønlands.

Ti, sum eg skrivaði her í blaðnum nakað herfyri, so stóð hart á at fáa skipini út vartúr, og summir munnu av somu orsök ivaleyst hava togt seg ovlangt.

Eftir er nú at kanna um teir, ið rukkuð lópið, ella toygdu seg ovlangt við at fáa skipini út, nú eru mentir at lala tey út aftur næsta túr.

Hetta er dagsins spurningur.

Og tað er skiligt, at tað eru mong, ið hefta seg við henda ótta. At útvega pening til næstu útgerð fellur ikki øllum lætt — og tað er ikki lætt. Leggja skip í bestu fiskitíð er ógjørligt, tí í fyrsta syfti verður tað metlt við landasvik, og á annan hátt so munnu fiskimenn við tí ringa prisi, ið verið hevur, neyvan yvirhøvur hava vunnit so mikið, at teir heilt glaðbeintir kunna leypa í land, um skipini verða málubundin.

Hvussu man her fara at gangast, munnu menn royna seg við lyftum, og sliki skip sleppa út aftur næsta túr, ella verða tey logd av øðrum áðum — og háum?

Kemur stóður í sjóvinnuna, sviður tað ikki bert til hin einstaka, men til alt landið.

Fiskimaður.

Kooperation og Verdenskrise.

International cooperative Alliance's Generalsekretær, Henry J. May, har til »Kooperationen« skrevet en meget interessant Artikel om Kooperationens Stilling og Opgaver i Tiden. Det hedder i Artiklen bl. a.:

Den økonomiske Nød, som Verden er blevet ramt af særlig i de sidste to Aar, har ikke skabt den mest gunstige Atmosfære for Kooperationens Udvikling.

En alvorlig Hindring for Tilbagevenden til normale Forhold i det internationale Liv udgjorde den pludselige internationale Krise i Sommeren 1931. Denne Krise har udviklet sig til en af de tungeste Depressioner, Verden har oplevet i den nyere Tid. Yderligere Forvirring er opstaaet derved, at England og en Række andre Stater har opgivet Guldmonnfoden, hvorved Spekulanterne har erholdt nye Fortjenstmuligheder og det regulære Forretningsliv faaet nye Besværligheder at kæmpe med. Nogle Steder betragter man Pundets Løsrivelse fra Guldet alene som et internt Problem, men ingen ting kan være mere urigtigt. Det er en ny Fase i Verdenskrisen, et nyt Udbrud af det økonomiske Vesuv, hvis Virksomhed vi endnu ikke kan overse.

Produktionen, som betydeligt overstiger Forbruget, det deraf følgende Prisfald i første Række vedrørende Landbrugsprodukter, Arbejdsløshedens Stigning, Forølgelsen af Toldmurene, alle de Byrder, som i de forskellige Former lægges paa Vareforbrugernes Skuldre, alt dette har bidraget til, at Interessen i de enkelte Stater er kommet til at koncentrere sig om de indre Bekymringer og om, hvorledes man ved en indre Kraftkoncentration skal kunne hævde sin Position.

Tidligere har Kooperationen heldigt bestaaet flere Ildprøver. I de vanskelige Tider, som fulgte efter Krigsudbrudet i 1914, viste Kooperationen, at den var værdifulde Indsats mægtig ikke blot til Medlemmernes Fordel, men ogsaa til Folkene i deres Helhed. Siden den Tid er det klart, at man ikke i nogen Stat kan se bort fra Bevægelsen og dens Muligheder for i Nødstider at hjælpe Folkene ud over Vanskelighederne. Vil man søge efter Aarsagerne til denne voksende Indflydelse, kan man pege paa to betydningsfulde Faktorer.

Kooperationen er en demokratisk Bevægelse, som staaar aaben for alle og enhver og laader ethvert Medlem faa samme Ret til Medindflydelse, aldeles uafhængig af hans Kapital. Kooperationen eliminerer endvidere Erhvervsbegeret i sin Virksomhed og stiller Foretagenderne i de organiserede Vareforbrugeres Tjeneste.

Internationale Cooperative Alliance omfatter efterhaanden

Forbrugsorganisationerne i alle Dele af Verden og desuden et stort Antal kooperative Sammenslutninger af anden Art blandt Landbrugere og Haandværkere. De tilsluttede Organisationer fordeler sig paa 42 Lande og tæller ikke mindre end 70 Millioner organiserede Medlemmer. Den Kapital, som disse Organisationer raader over, beløber sig til ca. 380 Mill. Pund, Omsætningen til 3600 Mill. Pund og Egenproduktionsværdi til 350 Mill. Pund.

Ved den Bankkonference, som for nogen Tid siden holdtes indenfor I. C. A., diskuteredes grundigt Bevægelsens finansielle Stilling. Man mente derved, uden at vække falske Forhaabninger, at kunne konstatere, at Bevægelsen i forskellige Lande hidtil særdeles godt har modstaaet Krisens Prøvelser. En god Del af Forklaringen herpaa ligger uden Tvivl deri, at den kooperative Bevægelse ikke er indstillet paa at skabe Gevinst, men paa direkte at dække det forhaandenværende Behov. I flere Lande har Bevægelsen en saadan Styrke, at den har kunnet være Regeringen en god Støtte i deres Kamp mod Krisens Vanskeligheder, ja, til og med bidraget til at støtte og stabilisere Valutaerne.

En Hovedopgave bliver det da for os i de kommende Tider at udvide den internationale Vareudveksling. Allerede nu har denne Vareudveksling betydelig Omfang, men det viser sig desværre, at det for en stor Del sker gennem privat Formidling. Paa dette Punkt gælder det at knytte direkte kooperative Forbindelser i størst mulig Udstrækning. Det kommer herved mindre an paa at skabe specielle Organisationer med denne Hensigt end at lade dem, som allerede deltager i den internationale Vareudveksling, indpaa kooperative Linier.

Dersom det skal blive muligt at udbygge den internationale kooperative Vareudveksling, er det imidlertid nødvendigt at bekæmpe den økonomiske Nationalisme, som rejser stadig højere Toldmure omkring Staterne. De økonomiske Eksperters Verden over er enige om, at den udprægede Protektionisme i vore Dage stærkt bidrager til at skærpe den Krise, vi nu befinder os i. Ingen kan i vore Dage »være sig selv nok«. Kooperationen har altid haft denne Sandhed for Øjnene, og den maa derfor af al Magt bekæmpe de Midler, hvorigennem Folkene isolerer sig fra hinanden.

Det er imidlertid ikke nok kun at tale om Kooperationens store Opgaver, det gælder ogsaa ommaalbevidst at føre Bevægelsens Banner fremad og ikke blot at nøjes med at holde Fanen højt. Den ikke mindst betydningsfulde Opgave ligger deri, at Kooperationen i disse den økonomiske Nationalismes Tider energisk arbejder paa at føre det internationale Samarbejde frem.

Tyskland gaar svære Tider i Møde.

Dr. Rudolph Breitscheid, Formanden for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe i Tyskland, udtaler sig til Social-Demokraten.

Sønderborg.

Formanden for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe i Tyskland, Dr. Rudolph Breitscheid, der efter en anstrengende Valgkampagne, og efter at have afgivet sin Stemme, nu vil søge et Par Dages Hvile, har sleet sig ned hos sin Ven, flv. Minister H. P. Hansen i Aabenraa.

Vor Partifælle udtaler om Valget og de politiske Linier for Tyskland efter Haardagens Valgresultater:

— Resultatet er lidet, lidet glædeligt, siger Dr. Breitscheid; men alligevel i det store og hele som man efter hele den foreliggende økonomiske og politiske Situation i Tyskland maa maatte vente det. Nationalsocialisternes Tilvækst af Stemmer baserer sig i første Linie paa den fortvivlede Stemning, som Arbejdsløsheden og dens Følger har fremkaldt. Der findes i Øjeblikket 6 Millioner Arbejdsløse, og kun en Trediedel af det arbejdende Folk er fuldt beskæftiget. Dertil kommer, at Tarifierne, der blev forlænget paa Grund af Nodforordningen udløber i Slutningen af April. En Række Virksomheder har allerede opsagt Tarifen, og man maa derfor frygte yderligere Nedsættelse af Lønnen.

Bønderne tror, at Gælden og Renterne vil blive strøget

Dr. Breitscheid fortsætter:

— Dette Forhold betyder Forstærkelse for Nationalsocialister og Kommunist. Den nazistiske Bevægelse vil være saa længe Krisen vedvarer!

— Nazisterne har ogsaa lagt an paa Nødstilstanden i Landbostanden?

— Ja, Bønderne tror, at Gælden og Renterne vil blive strøget, saaledes som Nazisterne gennem deres Løfter har stillet det i Udsigt. Fra Rigets Side maa nu gøres alt for at mildne Arbejdsløsheden. To Forudsætninger er nødvendige: For det første Forstaaelse med Udlandet hvorved den internationale Mistillid, som hviler tungt paa Kredittpolitikken, fjernes. For det andet — og dette er bydende nødvendigt — at der opnaas Forstaaelse om den internationale Handelspolitik. Det store Spørgsmaal er naturligvis, hvorledes Nazi-Valgresultatet virker paa Udlandet, især i Frankrig og om ikke Beredvillighed til

at give Tyskland Indrømmelser vil lide under dette Resultat.

Tyskland faar svære Tider i Møde.

— Overalt i hele Tyskland maa der træffes Forholdsregler mod Arbejdsløsheden. Arbejdstiden maa forkortes efter Fagforeningernes Forslag, saaledes at flere Arbejdere kan komme i Virksomhed. Foranstaltninger i saa Henseende maa eventuelt træffes ved Banklaan, eller, som efter Socialdemokraternes Forslag, gennem et Premieloteri-Laan.

— Hvorledes vil Regeringsforholdene blive nu efter Valget, spurgte vi.

— Hvorledes den nye Regering vil komme til at se ud, er det vanskeligt at sige. Nazisterne har sammen med Tysknationale og Kommunisterne et Flertal, der kan styre Kabinetet Braun. Men dette Flertal er nu ikke egnet til at danne en ny Regering, fordi Kommunisternes Deltagelse kun kan blive det negative: at styre Braun. At Centrum skulde gaa sammen med Nationalsocialisterne og danne Regering, er meget tvivlsomt. Det er imidlertid givet, at vi gaar svære Tider i Møde; men Socialdemokratiet vil føre Kampen videre.

Hitler er alt andet end en stor Mand.

— Hvad er Deres Indtryk af Hitler?

— Hitler er alt andet end en stor Mand, men han er ved en behændig Propaganda af Nazisterne blevet ophøjet til en Messias. Denne Propaganda har kun været mulig paa Baggrund af den herskende Nød. Hitler har intet politisk Program; men han ødsler med Løfter til alle Samfundslag. Mange, der er moralsk ødelagt af Arbejdsløsheden, er beredt til at følge ham!

Nu venter Lindbergh Barnet hjem

Den nye Løsesum er deponeret — kun Ordren mangler.

New York.

Ifølge »Mirror« har Lindbergh en hel Nat ventet paa et Telegram med Ordet »Flyve«, hvilket skulde betyde, at han kunde begive sig til et bestemt Sted for at hente sit Barn tilbage mod en Løsesum paa 50,000—100,000 Dollars.

»Brooklyn Eagle« har fra paalidelig Kilde erfaret, at Lindbergh i en Bank i New York har deponeret 100,000 Dollars, hvoraf Halvdelen i Sedler og Halvdelen i Guld, saaledes at Beløbet kan udleveres samtidigt med, at Barnet gives tilbage.